

Saga, haakjes, hokjes en heel veel afval

Nog herstellend van een stevige griep las ik: 'Uitzonderlijk talent, gids voor hoogbegaafden, uitvinders en andere vreemde vogels.' Geschreven door Frans Corten. Die griep maakt je geest ijler. De dingen komen directer binnen, alsof de filters nog uitstaan. Zeker voor dit boek is dat een prima staat van zijn.

Het boek is te lezen als een zelfhulpboek, als een methodiekgids voor coaches, als een leidraad voor managers, als een ingetogen en tegelijk openhartig persoonlijk document en als een uitnodiging voor een gedachtenexperiment. Maar het blijft niet bij lezen alleen. Het papier en de omslag zijn uiterst aaibaar en de vormgeving is prachtig. De illustraties zijn niet alleen een lust voor oog, maar ook betekenisvol in relatie tot Frans' boodschap. Marije van der Sande en Gérard Schiphorst van Tamtam objectentheater creëerden speciaal voor dit boek 'Vreemde vogels' die - ogenschijnlijk willekeurig - door het hele boek fladderen. Aan dit boek is alle zorg besteed die Frans en zijn team in zich hadden!

Zelfhulpboek voor Saga

Het woord zelfhulpboek alleen al; Frans zal ervan gruwen. Toch gun ik hem een plek op de bank bij Oprah of in de Libelle met dit verhaal. Het is aangrijpend om te lezen hoeveel mensen die hoogbegaafd of anderszins vreemde vogel zijn, verdwijnen achter labels als Asperger en Autisme. Hoeveel er ook kampen met burn out, vastlopende relaties of conflicten op het werk. Frans' missie met dit boek is dat zoveel mogelijk mensen gaan inzien wat maakt dat zij zich ongelukkig of onbegrepen kunnen voelen of wat maakt dat zij altijd maar weer in conflicten belanden. Door herkenning, begrip en compassie voor jezelf, kun je ontdekken hoe je je wereld naar je hand kunt zetten en zo met meer gemak en verbinding in het leven kunt staan. De interviews in het boek en ook Frans' persoonlijke reis laten zien dat dit kan. Tijdens het lezen zag ik steeds Saga voor me, de geniale én sociaal gestoorde rechercheur in de Zweeds-Deense serie The Bridge. Vlak voor de griep keek ik seizoen 4; dat heeft dagen rondgewaard in mijn koortsige brein. Voor mij is Saga een icoon voor dit verhaal, ook al lijkt haar gedrag in lang niet alles op wat in het boek beschreven staat. Ik wens haar een Zweedse vertaling en/of Frans als coach toe. Dat zou een boeiend seizoen 5 kunnen opleveren.

Hoe pak je 'ze' aan?

Menig leidinggevende zal na het lezen van dit boek ineens begrijpen waarom het ging zoals het ging met Pietje of Jantje. Vervolgens zal hij/zij er handvaten vinden om het werk zo in te richten dat het uitzonderlijk talent ook echt ten volle wordt benut voor de business én voor het werkgeluk van de vreemde vogel in kwestie. Datzelfde geldt voor trainers en coaches. Hoogbegaafden leren anders en hebben vaak een aperte hekel aan leren van dingen waar ze het nut niet van inzien of waarvan ze de geloofwaardigheid in twijfel trekken. Als zij de kans krijgen om een eigen route te nemen en zo creërend bezig te zijn kan er veel moois bloeien. Let wel: het gaat helemaal niet alleen over wetenschappelijk werk; veel kunstenaars, uitvinders, productontwikkelaars passen in het plaatje. In het boek staat een mooie definitie: *"Een hoogbegaafde is een snelle, slimme denker die complexe zaken aankan. Autonoom, gedreven en nieuwsgierig van aard. Een sensitief en emotioneel mens, intens levend. Hij of zij scheidt plezier in creëren."*

Gelukkig is er mede dankzij het vele baanbrekende werk dat Frans deed op congressen, in onderzoeken en publicaties al steeds meer aandacht voor hoogbegaafdheid in de wereld van HR (Human Resource). Dit gaat namelijk echt over menselijke bronnen! Met name de vaak onbenutte kansen om hoogbegaafden van grote waarde te laten zijn bij innovatie, gaan Frans al jaren aan het hart.

Loopbaancoaches kunnen met dit boek in de hand kennismaken met werkwijzen die hun nut ook bij veel andere doelgroepen kunnen bewijzen. Zo heb ik zelf (voor zover ik weet niet hoogbegaafd) veel baat bij de door Frans beschreven kerntalentanalyse*.

Hokjes helpen dus

Zo'n boek over één doelgroep is eigenlijk één grote aflevering van de Hokjesman**, waarin je je volledig verdiept in die ene groep, ze aan een diepgaand participerend onderzoek onderwerpt en zo komt tot haakjes die je moet benutten wil je in contact treden met die groep of wil je als groepslid in contact treden met de buitenwereld. Zulke 'embedded' informatie is natuurlijk iets dat wij in het communicatie-vak goed kunnen gebruiken. Natuurlijk werken we met persona's*** en zijn er talloze instrumenten voor doelgroepenonderzoek. Die komen op mij allemaal behoorlijk technocratisch en ook veralgemeniseerd over. Weinig vlees, bloed, ziel en gevoel. Frans slaagt erin om mij zowel iets over overeenkomsten als over verschillen te leren en zowel wetenschappelijk onderbouwde feiten als de gevoelige en kwetsbare kant. Dat is knap. 'Niet aanpassen wel afstemmen' is de titel van een van de hoofdstukken.

Het boek levert mij een enorm rijk gekleurd beeld van binnenuit op met veel diversiteit. Het geeft mij haakjes als ik in een organisatie bijvoorbeeld iets met interne communicatie doe en merk dat ik aansluiting mis. Met de informatie uit dit boek kan ik anders kijken en dat overstijgt trouwens het predicaat hoogbegaafd.

Hoe zou het zijn als we een even diepgaand beeld zouden krijgen van een groep als Kick Out Zwarte Piet? Zou dat tot nieuwe inzichten en nieuwe manieren van contact leiden?

Tot slot

Marije van der Sande en Gérard Schiphorst geven over de hele wereld voorstellingen met hun Tamtam objectentheater****. Zij maken hele verhalen met roestige spijkers, oude zaagbladen, knoesten van bomen en wat ze zoal overal vinden. Door dat op een bijzondere manier aan te lichten en in beweging te brengen, ontstaan de meest spannende verhalen die ook weer weg zijn als ze klaar zijn. Het maakte grote indruk op mij toen ik een voorstelling bijwoonde. Eigenlijk is dit in vorm en beeld wat Frans in dit boek met woorden doet en wat mij ook zo raakte: je uitnodigen om op een nieuwe manier naar jezelf of je collega/ partner/ vriend te kijken om vervolgens in contact te zoeken naar werkende waarheden voor jou/ hem/haar.

Meer informatie en bestellen boek: <https://www.uitzonderlijktalent.nl>

*zie: www.coretalents.be

**Programma dat tussen 2013 en 2016 op TV was van Michael Schaap. Onder meer over antroposofen, adel, autonomen. Het is nog terug te kijken. https://www.uitzendinggemist.net/programmas/5136-De_Hokjesman.html

*** Een persona is een archetype van een gebruiker, ofwel een karakterisering van een bepaald type gebruiker.

**** <http://www.tamtamtheater.nl/intro>

Recensie door Marjan Engelen, 12 maart 2019

Marjan Engelen Communicatie

Telefoon en app: 06-29018182

Mail: mail@marjanengelen.nl

www.marjanengelen.nl